

PIŠE: Staša Tome

ČAS OBILJA IN ČAS POMANJKANJA

Pravijo, da je jutro pametnejše od večera. Težave, ki se nam v večernem mraku zdijo nepremagljive in zanje ne vidimo rešitve, se nam v mladem jutru, ko se spočiti zbudimo iz krepilnega spanca, nenadoma zdijo veliko manjše in zanje zlahka najdemo rešitev. Vendar so bile Leonorine težave zelo resne in ji niso dale počitka. Čeprav je vso noč tuhtala, kaj ji je storiti, jutro ni prineslo rešitve. Tukajšnje morje ji ni nudilo dovolj hrane, a bila je že preveč slabotna, da bi se jo odpravila iskat daleč stran. Le Ferdo ji je bil v tolažbo. Ni se ločil od nje in ves čas si je prizadeval, da bi jo odvrnil od črnih misli. Vendar je vedela, da pogreša svojo družčino. Galebi se pač najbolje razumejo z galebi. Zato se je razveselila, ko je daljavi zagledala majhno jato, ki se jima je bližala. Kmalu je na čelu jate prepoznala Ferdovega najboljšega prijatelja Cecilija, imenovanega Cecko in njegovo daljno sestrično Zarjo.

Družba nama bo dobro dela, je pomislila, Ferdo bo vesel, pa tudi jaz se bom malo razvedrila.

Hrup, ki so ga zganjali mladi galebi, je prebudil tudi Ferda.

»Hej, prijatelji, kam pa kam?« jim je zaklical v pozdrav.

»Obiskat smo te prišli. Saj te sploh ni nič več na spregled.

Deda Julče je že kar malo zaskrbljen za tvoje zdravje,« je

zrecitiral Cecko. Deda Julče mu je namreč naročil, naj skuša Ferda pregovoriti, da se vrne k jati. Večkrat je omenil: »To ni naravno! Galebi naj se družijo z galebi, kiti pa s kiti!«

Ferdo je želel spremeniti temo: »Jaz sem čisto dobro, ne skrbi. Kaj pa je kaj novega tam pri vas?«

»V glavnem je vse po starem,« je odvrnil Cecko. Saj veš, ves dan se podimo za hrano. Zadnjič smo imeli celo gostijo. Neki ribiški ladji se je strgala mreža ravno v trenutku, ko so jo vso polno rib vleki na krov. Ribe so se vsule v morje. V hipu so se iz nič od vsepovsod vzeli naši števíli sorodniki in se začeli gostiti. Ribíči so samo nemočno opazovali, kaj se dogaja. Kadar se je kakšen predrzen galeb zapodil proti ribam, ki so se deloma raztresle tudi po palubi, so ga skušali prepoditi. Ampak saj veš, mi smo spretni letalci in mimogrede ljudem izmaknemo kaj izpred nosa.«

Zarja, ki je imela še poseben čut za težave drugih je pomodrovala: »Za nas je že bila gostija, ubogi ribíči pa so ostali brez zaslužka.«

»Pa kaj!« se je razhudil Cecko. »Saj tako nalovijo veliko preveč rib. Veliko več, kot jih lahko pojedó.«

Ferdo mu je pritegnil: »Ja, res! Zadnjič mi je deda Julče pripovedoval, da je bilo nekđaj v našem morju ogromno rib. Vendar so jih ribíči lovili hitreje, kot so se lahko razmnoževale in tako jih zdaj vedno manj.«

»Mogoče imata prav, čeprav mi je vseeno žal ubogih ljudi, ki so domov prišli brez zaslužka,« je sočutno menila Zarja.

Ampak Ferdo in Cecko nista bila razpoložena za sočutje.

»Najhuje je, da za lov uporabljajo mreže, ki drsijo po dnu morja in tako uničijo vse, kar živi tam spodaj. Spužve in korale, pa morske zvezde in morske ježke, alge in morske travnike. Vse razorjejo in na dnu nastane morska puščava,« je modroval Cecko.

»Če bi takoj zdaj prenehali s takšnim ribolovom, bi trajalo leta in leta da bi dno spet prerastle alge...«

»Pa koga briga za alge!« je Cecku v besedo skočil zelo mlad galeb, ki se je družini pridružil šele pred kratkim. »Saj galebi ne jemo alg. Zaradi mene lahko vse alge in spužve in korale in morske travnike kar takoj vzame vrag. Saj so čisto neužitni!«

»Tako je!« je svojemu bratu pritegnil drug galeb. »Dokler ribičem pade z ladje kakšna slastna riba, je meni čisti vseeno, kako pridejo do njih in kaj počnejo z morskim dnom.«

Ferdo in Cecko sta bila čisto iz sebe. Tale dva mulca bosta njima solila pamet! Komaj sta zlezla iz jajca, pa že mislita, da vesta vse o življenju. Že sta začela živčno kriliti s perutmi in loviti sapo, da bi jima povedala, kako nespametno govorita, ko se je Leonori zazdelo, da mora poseči v prepir.

Glasno je izdihnila skozi nos, da je piš njene vlažne sape šinil proti nebu. Vuuššš!

Galebi so v hipu umolknili, se splašili in presenečeno pogledali proti njej. Prevzeti od pogovora so namreč čisto pozabili, da lahko tudi oni postanejo plen.

»Oprostite, nisem vas hotela prestrašiti,« se je opravičila Leonora. »In nič ne skrbite, jaz ne jem galebov,« je dodala porogljivo.

»Če pa kvasita takšne traparije!« je vzrojil Ferdo

Leonora se ni dala zмести: »Namesto, da se kregate rajši prisluhnite zgodbi, ki mi jo je povedal stari Pepe«. Galebi so postali pozorni, saj so zelo radi poslušali zgodbe, še posebej, če so bile resnične.

Leonora je začela: »Po tistem, ko sem zapustila mamo, sva bila s Pepetom nekaj časa nerazdružljiva prijatelja. Pepe je bil sinji kit. V svojem življenju je marsikaj doživel. Preživel je čase, ko je bilo hrane v izobilju in obdobja, ko hrane ni bilo veliko. Tako je pač v naravi. Pripovedoval mi je o še posebej težkem letu, ko je bil prepričan, da ne bo dočakal naslednjega poletja. In mnogi ga res niso. Med njimi je bil tudi Dolfe. Dolfe je bil kit ubijalec. Ljudje to vrsto delfina imenujejo tudi orka.«

»O to so tisti lepi črni in beli kiti, ki sem jih zadnjič videla, ko sem skozi okno kukala v stanovanje, kjer so gledali televizijo,« je vsa prevzeta začebljala Živa. »Ampak tistemu je bilo ime Vili in ljudje so ga imeli zaprtega v bazenu,« je zamišljeno obujala spomine.

Leonora je nadaljevala: »V naše morje orke ne pridejo, saj živijo v oceanih. Kot vsi pripadniki te vrste je bil tudi Dolfe izjemen plenilec, ki se ni ničesar bal. Kot za šalo je lovil ribe, tjulnje pa tudi druge kite in včasih galebe, ki so posedali na morski gladini. Mnoge živali so trepetale pred njim in ves čas oprezale, da ne bi končale na njegovem jedilniku. Vsi so bili prepričani, da se Dolfetu ne more nič zgoditi.

Potem se je zgodila katastrofa. Ljudje so v morje spustili neko strupeno snov. Ta v zelo majhnih količinah ni škodovala velikim živalim, kot sta bila Pepe in Dolfe in oba sta brezskrbno živela dalje. Vendar se je strup nakopičil v drobnih morskih algah. Z njimi se hranijo majhni rakci. Čeprav je bilo tisto leto v vsaki, kot zrno prahu drobni algi čisto malo strupa, so jih morali rakci pojesti zelo veliko, da so bili siti. In z algami so pojedli tudi strup, ki se je kopičil v njihovih telesih. Vendar večina rakcev od tega ni poginila. Nasprotno, bilo jih je toliko, da je bilo dovolj hrane za mnoge ribe, ptiče in tudi Pepeta. Ampak, to so bili strupeni rakci! Da bi si ribe, ptiči, Pepe in druge morske živali potešili lakoto, so morali pojesti zelo veliko rakcev. In z njimi so pojedli tudi zelo veliko strupa, ki ga je bilo v rakcih zdaj že mnogo več, kot v algah. Večje ribe so seveda jedle manjše ribe, kot je to običajno v morju. Pojesti so morale veliko manjših rib, da so lahko rastle. Z njimi pa so pojedle veliko strupa, ki ga je bilo v manjših ribah še veliko več, kot v rakcih.

Mnoge živali so zato zbolele, mnoge so od zastrupitve poginile. Nekatere ptice niso mogle vzredile zaroda, ker so imela njihova jajca zaradi strupa tako tanko lupino, da ob valjenju niso zdržala teže svojih staršev in so se razbila.

Najslabše so jo odnesle velike živali, ki običajno tudi dolgo živijo. V njihovih telesih se je sčasoma nakopičilo največ strupa. Tudi Pepe je težko zbolel. Ko se je jeseni odpravil proti jugu, je bil Dolfe videti še povsem zdrav. Pepe si je v manj onesnaženem morju sčasoma opomogel. Ko se je naslednje poletje vrnil na sever je bil Dolfe že videti bolan, njegova hrbtna plavut je bila povešena in le stežka je še ulovil dovolj plena za lačen želodec. A najsi je ujel tjulnja ali delfina, je bil ta zastrupljen s hrano, ki jo je pred tem zaužil. Ves ta strup se je v Dolfetu nakopičil do te mere, da je žalostno poginil,« je zaključila Leonora.

Mladi galebi so jo ves čas molče poslušali. Dolfe je bil morda res strah in trepet severnih morij, takšne usode pa si vendarle ni zaslužil.

Ferdo, ki je bil brihtna glavica, je pomodroval: »Lahko bi rekli, da so Dolfeta ubile alge.«

»Pravzaprav so bili za njegovo smrt odgovorni ljudje, ki so morje zastrupili,« ga je popravila Leonora. »Vendar je strup preko vseh ostalih živali, v Dolfeta prišel prav iz alg.«

Cecko ni zamudil priložnosti, da ne bi okaral mladih galebjih bratov: »No, vidva pametnjakoviča, vidita, da so alge še kako

pomembne! In spužve in korale in morske zvezde in vsa živa bitja v morju. Brez njih ne bi bilo hrane niti za nas.«

Brata sta samo nekoliko sklonila glavo in malo jim je bilo nerodno, da sta se osmešila pred prijatelji.

»Vse življenje se učimo!« je pomodrovala Leonora, da bi umirila strasti.

»Dovolj je bilo govorjenja, pridite gremo naokoli, da si napolnimo želodce,« je predlagala.

Galebja družčina, je bila kot vedno, takoj za to. Z vikom in krikom so se pognali proti nebu in odleteli proti ribiškim ladjam v daljavi.

Ferdo je ostal pri Leonori, a je željno gledal za prijatelji.

»Le pojdi z njimi,« je rekla. »Pridem za vami.«

Ferdo je najprej okleval, potem pa pristal: »Res sem zelo lačen. Grem kar naprej, saj nas boš že od daleč opazila.«

Tako se mu je mudilo, da ni počakal na Leonorin odgovor.

Ta je nekaj časa gledala za odhajajočo jato galebov, potem pa se je obrnila in odplavala v neznano.